Algemene beschouwingen begroting 2027

Geacht College, Raadsleden en overige Toehoorders,

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om namens de fractie van GroenWit te reageren op de voorliggende begroting. Sinds de verkiezingen van maart jl. zijn we in een comfortabelere positie beland. Door deel te nemen aan de coalitie, waarvoor wij Corrie Ponne als wethouder hebben mogen voordragen, geven wij met NLV en ABV richting aan het beleid voor de komende 4 jaar.

Onderdeel daarvan is het uitvoeren van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie, die vorig jaar gekeken heeft hoe de raadsleden hun controlerende taak op het gebied van financiën beter kunnen uitvoeren. Een aantal aanbevelingen daaruit, die betrekking hebben op de begroting, zijn al opgenomen in ons coalitieprogramma.

De rekenkamercommissie waarschuwde voor 'planningsoptimisme': kan alles wel worden uitgevoerd dit begrotingsjaar? Aanbeveling was dan ook informatie te vragen over formatie, gemiddelde bezetting en ziekteverzuim bij de begroting. Die informatie zijn we nog niet tegengekomen in deze begroting. U geeft daarin wel aan hoe groot de formatie is, dat er een minimale basisorganisatie nodig is en dat er in een kleine gemeente geen schaalvoordelen zijn, maar onvoldoende of de formatie reikend is om de taken uit te voeren. Hoe kunt u ons overtuigen dat dit het geval is?

#Pr.0 Algemeen bestuur

Speerpunten 2 en 3. Een goed werkende lokale kennispool en Actieve participatie met name voor jongeren.

We willen graag onze inwoners meer betrekken bij het werk van een gemeente. En daarbij geldt: 'Jong geleerd, is oud gedaan'. Door nu jongeren kennis te laten maken met het besturen van een gemeente, steken ze informatie op die hen later weer goed van pas kan komen. Wellicht kan er nog een combinatie gemaakt worden tussen deze beide speerpunten? Wat denkt het college ervan om een klankbordgroep van jongeren in te stellen, die de gemeente met raad en daad kan ondersteunen?

#Pr.1 Openbare orde en veiligheid

Speerpunt 1. Versterken van de samenwerking lokale politie en BOA's in dienst van de gemeente.

Inzet van BOA's op Vlieland blijft lastig uit te voeren. Daarom is samenwerking met de politie heel belangrijk. Het is goed dat het college daarop inzet. Binnen een kleine gemeenschap wordt het melden van een overtreding al snel als klikken

of verraad gezien. De bereidheid om iets te melden is daardoor waarschijnlijk laag. Tegelijkertijd krijgen we via via signalen binnen dat er wel degelijk ernstige overtredingen van de wet plaatsvinden. Daarom zouden wij graag een laagdrempelige vorm van Meld Misdaad Anoniem willen introduceren. We zien daarin een belangrijke taak voor de politie. Daarom willen we graag volgend jaar het jaarlijkse gesprek met de politie weer oppakken en met hen bespreken hoe we dit handen en voeten kunnen geven. U heeft daarin alvast met ons meegedacht, want op pagina 22 staat een lege bullet, waar wat ons betreft komt te staan: 'Een jaarlijks overleg inplannen tussen gemeenteraad en plaatselijke politie'. Wilt u deze suggestie overnemen?

Speerpunt 5. Zorgen dat de veiligheid geborgd blijft.

'We geven uitvoering aan het Integraal Veiligheidsplan 2026-2030', lezen we. Maar dat plan is er nog niet. Wat er wat ons betreft in ieder geval in zou moeten staan, is dat we in overleg met de politie tot een aanpak komen om transport van en handel in drugs naar en op het eiland te voorkomen, bijvoorbeeld door het uitvoeren van gerichte controles. Dat hebben we opgenomen in ons coalitieakkoord. Kan het college ons zekerheid geven dat dit er ook in komt?

#Pr.2 Verkeer, vervoer Waterstaat

De kwaliteit van de fietspaden holt achteruit. Het zal niet lang meer duren voordat er ongelukken gebeuren. Nu is met name het fietspad langs het sportveld in zeer slechte staat. Dat fietspad is van Staatsbosbeheer. U gaat 'in gesprek met Staatsbosbeheer over verkeerssituaties en paden die niet in het beheer van de gemeente zijn'. Kunt u hen overtuigen om beter voor hun fietspaden te zorgen? Of wordt het tijd de fietspaden om niets van hen over te nemen en alle fietspaden in één keer goed aan te pakken? De gemeente heeft zelf de afgelopen tijd beslist het goede voorbeeld niet gegeven als het om onderhoud van de fietspaden gaat, maar misschien kunnen wij wel het geld bijeen sprokkelen om uitvoering te geven aan het broodnodige onderhoud. Onderhoud is voor de gemeente vaak synoniem met het opnieuw overlagen met schelpen en dat is een kostbare aangelegenheid. Maar regulier onderhoud is ook het schrapen van de zijkanten, zodat de paden breed blijven en het water er goed vanaf kan lopen. Kan dat ingepland worden door de buitendienst? Of kunnen we daar hulp bij inhuren?

 # Pr.4 Onderwijs

Speerpunt 2. Blijvend mogelijkheden ondersteunen en onderzoeken voor het verbreden van het onderwijsaanbod

Voor een krachtige Vlielandse samenleving is een breed onderwijsaanbod van enorm belang. De coalitie heeft in haar coalitieakkoord dit ook onderstreept en dit zien wij terug in de begroting. Een voorbeeld van zo'n verbreding is de Vlieland Academy. Deze verbreding past bij de economische vraag op het eiland. Eenzelfde vraag leeft er naar installateurs, monteurs en andere technische vaklieden. We zien hierin een kans voor onze samenleving. Bent u dat met ons eens? Kan het college aangeven welke stappen zij het komend jaar denkt te gaan nemen om dit aan te jagen?

 # Pr. 5 Cultuur

Speerpunt 2. Het stimuleren van een positieve sport- en beweegcultuur en het aanbod voor iedereen toegankelijk maken

We zien dat het college voornemens is om de mogelijkheden te onderzoeken om het aanbod voor iedereen betaalbaar te maken, bijvoorbeeld door het

beschikbaar stellen van een sportstrippenkaart. We willen het college vragen hier vaart mee te maken. We kunnen dan meerdere vliegen in één klap slaan. Met een dergelijk voorstel valt de levendigheid bij Flidunen te vergroten, want er komen meer bezoekers. Anderzijds sluit het stimuleren van sporten naadloos aan bij het sturen op preventie en een gezonder leven, zoals ook de ambitie van de coalitie is. We horen graag hierop uw reactie. Zo raakt een dergelijk initiatief zowel dit beleidsdomein als het domein volksgezondheid en milieu.

 # Pr.6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Voorzitter,

Wij danken de proactieve houding die het college in deze paragraaf aanneemt. Het college wil de verschillende (financiële) regelingen beter bekend en toegankelijker maken en de regelingen voor inwoners met een laag inkomen verbeteren. Dit waarderen wij en we zien de voorstellen graag tegemoet. Kan het college ons alvast vertellen hoe deze regelingen meer 'aan de man' zullen worden gebracht?

Op Vlieland is het leven voor veel inwoners duur. Duurder dan aan de wal. Hogere kosten voor boodschappen, wonen of bijvoorbeeld het bootvervoer kunnen een flinke druk leggen op het financiële huishoudboekje van onze inwoners. Daarnaast wordt door de onrust in de wereld het alledaagse alleen maar duurder. Toch komt niet iedereen die financieel klem zit in aanmerking voor toeslagen, subsidies of andere vormen van ondersteuning. Er is ook een groep inwoners die net buiten de bestaande regelingen valt, maar ondertussen moeite heeft om alle rekeningen te betalen. Deze verborgen armoede blijft vaak buiten beeld, omdat mensen hun zorgen niet gemakkelijk delen of niet weten waar ze terechtkunnen.

Wij vragen aandacht voor deze groep die door de hoge kosten van het levensonderhoud op Vlieland misschien nog wel extra in de knel zit dan aan de wal. Niemand zou op Vlieland buiten de boot mogen vallen omdat het inkomen op papier nét te hoog is, terwijl er in de praktijk te weinig overblijft om rond te komen. Graag horen wij van het college hoe u denkt deze groep in het oog te houden en te kunnen bedienen?
Eenzaamheid is een maatschappelijk probleem dat mensen van alle leeftijden kan treffen. Het is belangrijk dat inwoners weten waar zij terechtkunnen voor ondersteuning, sociaal contact en activiteiten die ontmoeting bevorderen. Landelijke initiatieven als Eén tegen Eenzaamheid zijn het promoten door de gemeente waard. Kan het college toezeggen vaker aandacht voor dit onderwerp te vragen via UHK of andere kanalen?

 # Pr.7 Volksgezondheid en milieu

"Hier begint de zee". Tegeltjes met deze tekst erop zouden rokers ervan bewust moeten maken hun peuken in een afvalbak te doen. Volgens Hus en Hiem passen deze tegels niet in het beschermde dorpsgezicht, wat de hoofdstraat van Vlieland nu eenmaal is. Ik kan u heel veel zaken noemen die ik nog veel minder in het beschermde dorpsgezicht vind passen, die vaak om commerciële redenen gewoon worden toegestaan. Daarom zeg ik nogmaals, echt uit de grond van mijn hart: "Leg dat advies naast u neer. En ga zo snel als mogelijk over op het leggen van deze tegels."

"We kiezen voor praktische, haalbare verduurzamingsmaatregelen, waarvan bewoners de impact direct merken in hun portemonnee, én die bijdragen aan een klimaatbestendige toekomst."

Deze ambitie spreken we uit in het coalitieakkoord en de begroting sluit met speerpunt 4 hier bij aan. Bij het realiseren van deze ambitie zien wij een rol voor energiecoaches. Zij kunnen inwoners op een laagdrempelige en onafhankelijke manier adviseren over praktische maatregelen. Juist deze relatief kleine maatregelen kunnen al bijdragen aan een lagere energierekening en meer wooncomfort, zonder dat daarvoor direct grote investeringen nodig zijn.

Het is daarbij ongelofelijk belangrijk dat de ondersteuning en verduurzaming alle lagen van de bevolking bereikt. Ook de huishoudens met een laag- of middeninkomen. Juist de mensen die de kosten van verduurzamingsmaatregelen misschien niet altijd kunnen dragen, maar voor wie verduurzaming lagere energiekosten en dus meer financiële ruimte kan beteken. Hoe denkt het college deze groep te kunnen bereiken en welke stappen zal de gemeente de komende jaren nemen om deze kleinschalige verduurzaming voor onze inwoners te kunnen realiseren?

 # Pr.8 Wonen en fysieke leefomgeving

We missen in de begroting een beetje de plannen voor de fysieke leefomgeving. Daarover hebben we in het coalitieakkoord wel degelijk afspraken gemaakt. We snappen goed dat daar door de wisselingen in het college nog niet veel besluiten over genomen zijn. Maar in de achtergrond wordt daaraan natuurlijk wel gewerkt door de ambtenaren. Daarom vragen wij u ons binnenkort te informeren over de volgende zaken:

- Hoe gaat u proactief reageren in het kader van het strategisch aankoopbeleid?
- Hoe gaat u gestructureerd gesprekken aan met alle betrokken stakeholders om woningbouwlocatie(s) voor de langere termijn te realiseren en verzorgt u een regelmatige terugkoppeling hiervan aan de gemeenteraad?
- Op welke termijn gaat u de mogelijkheden onderzoeken om langs de Willem de Vlaminghweg woningbouw te realiseren in combinatie met ondergronds parkeren?
- Hoe denkt u de mogelijkheden te gaan onderzoeken om tot lagere huurprijzen voor de sociale huurwoningen op Vlieland te komen?
- Wanneer gaat u de mogelijkheden onderzoeken om doorstroming te stimuleren zonder dat doorstromers geconfronteerd worden met huurverhogingen?

We zien graag uw antwoorden hierop terug in een memo. Wanneer zouden we dat kunnen verwachten?

Rest mij, zo aan het einde van mijn betoog, dank uit te spreken aan alle mensen die zich inzetten voor het wel en wee van ons eiland. Niet alleen het college, de ambtenaren en onze mede-raadsleden. Maar ook alle anderen die ervoor zorgen dat inwoners en gasten in de watten worden gelegd. Dan noem ik met name alle vrijwilligers, die zich op de een of andere manier inzetten om dit eiland aantrekkelijk, sprankelend, gastvrij en – bovenal! – leefbaar te houden. Ik zou ervoor willen pleiten weer – net als vroeger – een compliment aan een vrijwilliger of vrijwilligersgroep uit te spreken tijdens de Nieuwjaarsrede. Want zonder vrijwilligers zijn we nergens, ook al zijn we op Vlieland.

Fractie GroenWit,

Elsje de Ruijter en Mark van der Velde